

Ennen oli kovaa

Perniön iskulause kuului joskus puhtaat tuulet tai siihen malliin. Sille olikin katetta. Vieressämme kasvoi jyhkeä kuusimetsä. Suurten puiden oksanhangoissa viihtyi muiden muassa paksusti naava. Sellainen ei menesty likaisessa ilmassa.

Tiesin myös ammattini puolesta, että Perniön ilmassa on vähän rikkiatrioksidia, eli sateen mukana ei juurikaan tullut rikkihappoa maahan. Kuumasinkityt peltikatotkin kestivät pitkään. Uutta kattoa ei saanut maalata liian aikaisin. Sinkkipinnan piti ensi vähän hättua ja röpelöityä. Monien liian aikaisin sivellyt maalit kuoriutuivat irti.

Nyt sitä naavaista metsää ei enää ole. Arvioitiin kai, että korkeat puut kaatuisivat jossain tulevassa hirmumyrskyssä ja aiheuttaisivat paljon tuhoa. Järeät koneet tulivat, kaatoivat ja katkoivat kuuset. Mäeltä näkyy nyt typerän näköisiä keskustan tötsiä. No, ei hätää, voisi pistää vaikka lautasen katolle koristukseksi, kun puut eivät enää varjosta.

Kasvoipa meidänkin tontilla uljas aarnipuu. Kun varjostava metsä hävisi, seuraava trombi olisi varmasti kaatanut sen. Fiksut metsämiehet ottivat yhteyttä ja tarjoutuivat kaatamaan ja pilkkomaan sen samaan syssyyn. Kyllä se vaan käy. Saadaan vuoden saunapuut.

Eräänä iltana kotiin tullessani tontti näytti pimeässäkin oudolta. Taivaita hipova puu oli poissa. Se oli kaadettu taitavasti kahden koivun väliin. Toisesta koivusta oli näköjään yksi paksuhko oksa katkennut ja nurmikkokin oli vähän möyhentynyt. Mutta ei haittaa, luonto kyllä korjaa.

Valtava kuusi oli pätkitty 33 cm pituisiksi pölleiksi. Tyvipuolen jässikät olivat paksumpia kuin pitkiä. Kannon päälle oli jätetty paksuin pölli, jota en olisi siihen jaksanut, millään nostaa. Siinäpä oli mainio halkomistukki ja presiis oikealla korkeudella.

Aloitin pilkkomisen keskikokoisista pölleistä. Kosteaa puuta halkeili melko vaivattomasti. Tuntui mukavalta. Pöllit suurenivat. Tässähän tarvittaisiin kaveri vänkäämään puita pukille. Kirves käteen ja voimakas isku. Ase kimposi takaisin kuin kumista. Vasta kymmenkunta kertaa jymäytettyäni pölli halkeaa. Puoliskot ovatkin sitten helpompia.

Mutta paksuimmat saavat nyt kyllä jäädä. Täytyy pyytää nuorempia ja väkevempiä talokoiisiin tai ostaa kunnollinen Fiskarsin halkomakirves.

Siinä hikoillessani ja uupuessani tuli mietittyä entisiä metsureita. Minunkin suvussani niitä on elänyt. Ensin puu kuin puu sahattiin tyvestä justeerilla. Käytettiin vähän kiiloja, mutta kai siinä kaatamisessa taito kuitenkin ratkaisi.

Kun puu oli saatu nurin, se karsittiin kirveellä ja pätkittiin käsin. Maastossa puu aina vänkää. Piti tietää, miltä puolelta aloitti sahaamaan. Kun runko oli saatu pätkittyä, astui varsinainen juhta, Polle tai Peeri aisoihin. Sitkeä suomenhevonen veti valtavat tukit teiden tai vesistöjen ääreen.

Vielä halkomisesta. Olen nähnyt ja ihmetellyt, kun metsurit halkovat metrin mittaisia koivupöllejä maastossa. Muutamalla kirveen iskulla oksainenkin jötikkä puolittui nirsken. Sellaisista iskuista minun lyhyiden kuusipöllieni puolikkaat varmaan sinkoutuivat horisonttiin.

pajen